

MAGYAR MERKUR

1789-dik esztendőben.

A' Róm. Csász. és Apost. Kir. Fels. különös engedelmevel.

Szombaton Sz. Iván-havának 6-dik Nappján.

1. Erdély ország.

Egyik kémünk külömbféle mesterkedése által Mavrojeni Fejedelemtől magától alá-irt szabad menedék levelet tudott szerzeni magának, mellyel osztán Oláh országban szabadon járdogált és alkalmatofsága léve mindent ki-kémleni. A' mennyibe ezen ember szavainak hitelt adhatni; negyven nyoltz ezer rész szerént Törökök, rész szerént Tatórok Grindnél Jalomitza folyó viznek partján állanak, és ezen a' helyen vagy a' mi vagy az Oroszok' seregeiket várják. Hogy továbbá seregeiket kényszerítsék, valamelly elő adandó alkalmatofságnál minden bátorsággal hartzolni, a' Török Vezérek, valamint hajdan Cæsar a' Németekkel vívelt hadakozásában, minden hajókat a' Dunának túlso partjaira hordattatott, melly

által a' meg-menekedésnek minden reménységétül meg-fosztattatnak, ha nem győződelmeskednek.

Melly bal vélekedéssel legyenek nagyobb részént az emberek a' Török országlás eránt, minthogy némelly kitsin Despotáknak gonofzságaikat amannak ro-vására irták, ujjabb bizonyságát látjuk. Midön az el-múlt esztendőben mindenütt hallatott volna, melly nagy keménységgel bánt legyen Mavrojeni a' Bojé-rokkal, hogy hadi költséget szerezzenek, senki sem kételkedett abban, hogy ez a' Divánnak nyilvánáságos parantsolatjára vagy pedig leg-alább annak módja szerezne ne történt legyen. Mostan pedig éppen az ellenkezőt ért-jük. A' le-nyomattatott Bojérok panaszra mentek, és Mav-rojeni arra ítéltetett, hogy tökéletes elég-tételt adjon nekik, és a' kárt visszafizesse. Mind az ideig ári-stomként Bukurestben maradjon, és Török fegyvere-fok által őriztessek. Azt mondják, hogy ezen vélet-len történeten esztől meg-fosztattatott.

Szomorú volt két Ártotoknak sorfok, a' kik a' hadnak ki-fakadásánál mi hozzánk által-jöttek; mo-ítan pedig bóldogtalanul a' Törököknek kezekbe este-nek. Tsupán mezeitelenül erősen fához köttettek, an-nakutánna mindegyikének mellyére karika iratott, és a' Törökök valamelly meszszeségről fogadásként löt-tek reájok, mint valamelly tzielba.

2. Horváth ország.

A' határ-szélekről érkezett tudosítárok meg-egyez-nek abban, hogy az ellenség Nagy Kladusánál öszve-gyült és Máj. 14én közel 3000 lovas és gyalog Tö-rökök számával a' fő őr-állásnál Keresztinánál a' Szvi-nitza és Mrázel falukra három tsoportal reá-ütött, 8 vég-vidéki házakat és egyéb major-házakat meg-gyuj-tott, és annakutánna az Óberster Bajalits Bárok által fok fáradsággal és költséggel hányatott erős sántzokat, mellyben tsartárok valának, hamuvá égette, és a'

lántzokat, mellyek 4 öl szélességű és 3 öl mélységű árkokkal, farkas gödrökkel, és 3, 4 rétű spanyol sorompokkal, hegyes karókkal körül-véttelve valának, mellyefésséggel haszontalanná tette. Ezen bé-rohanásnál 2 strázsamesterek és 3 köz-legények az első báni Regimenttől 4 afzszonyokkal együtt el-fogattattak és 1 közlegény agyon lövettetett, hasonlóképpen szarvas és apró marhák esméretlen számmal el-hajtattattak.

Nagyobb kárnak el-távoztatására a' Pejátsevits Oberster 1 Diviziót az első Báni Regimenttől el-küldött segítségül, melly az ellenséget akadályoztatta abban, hogy még - tsak a' 2 falukat, Szvinitzát és Geikovat sem pufztithatták-el a' Törökök. Egyszersmind a' Szluini Regimentnek 1 kompániája a' jobb szárnyan lévő Szereszánokkal el-küldettetett Czettinneknél borbogtatására, mellyet ágyuval lövöldözött, hogy a' bé-rohant ellenségnek figyelmezését erre az erősségre vonja, ki is fietséggel visszavonta magát. Az ellenségnek 5 lovai el-estek és más 4 lovak az üldöjök nélkül elevenen el-fogattattak.

Ezen alkalmatofságnál a' Szereszánok feje, Petriza Rendulits a' Sluini Regimenttől, az ugyan ezen Regimentnek egyik kompániájával segítségére sietett Czimbelli Kapitánnyal együtt fortélyosan és vitéz módra hartzolt, mivel 3 Czettini Törököt leg-otthon agyon lövetett, és le-szabdalván fejeket 35 darab szarvas markákkal és 2 lovakkal a' Szaltsevai táborba hozta.

Májusnak 23án a' Fő Vezér Laudon Báro, Valis Generálissal Szluinba ment, hogy ott helyben személyesen, hihetőképpen Czettinneknél ostromlására, rendeléseket tégyen. Itten vagon az idő, mellyben elenkezőképpen fognak hadi embereink az ellenségnek elleni menni. Zágráb Vármegyének fietséggel 1000

embereket kellett küldenie Szluinba. — 28án 146 legények, a' Szalad és Varasdin Vármegyének tömlötzeiből szabadon el-botsáttattak és a' Vukásovits Fő-Hadnagy Urnak szabad seregéhez adattattak. Ezekhez Zágráb Vármegye még 42 rabokat adott. Tudjuk már azt is, mi léfzen a' leg első meg-határozása Vukásovits szabad seregének. A' Fő Vezér sebes izenet által Károlyvárra hivatta Vukásovits Fő Hadnagy Urat, a' kinek, a' mint hallatik, meg-parantsolta volna, hogy a' Czettin mellett lévő hegyről el-űzze a' Törököket, hogy az által Czettinnek ostromoltatását lehetségesé tégye.

3. Tót ország.

Gradiskáról Máj. 20án. Mivelhogy eddig Berbirt semmi hadi szerentsétlenség nem érte, annyival nagyobb tsudálkozást okoztak 17én a' fok zászlók, mellyek a' Török erőségnek falain lobogtanak. De nem fokáig tartott az álmétkodás. Dél tájban távolról közföntettek a' mi tiztjeink, és egy úttal jelentetek nekik, hogy majd minden ágyuk el-fognának süttetni, de a' mellyek nem ellenkezést hanem innepi pompát illetnek. Mintegy fél óra múlva el-kezdődék az ágyuzás; mellynél a' Törökök olly vigyázással éltek, hogy azokat az ágyukat, mellyek az Ó Gradiskai erőségnek felső és also városaira vagynak szegezve, egyedül puskaporral töltötték-meg, a' Bányaluka felén lévőkből pedig golyobisokkal löttek. Minekutánna eleget lövöldöztek volna, apró fegyverekből való lövéssel véget vetettek az inneplésnek. — A' báni végvidéken a' szabad sereg olly mezfze bé-hatott Bosznýába, hogy tsak fél óra járó földnyire vagyon a' Predori vártól; leg-közelebb a' Kozaratzki hegyek is meg-fognak szállittatni. — Máj. 16án Ogutsánnál 2 batalljon Klebektől táborba szállottak, még egynehány batalljo-

nek

16 nok a' Valdek Dragonyosaival útban vagynak oda.
 n- Mitroviczky Gróf Ur, a' Fő Vezér Hadnagy Blanken-
 8- stáin és Generál-Strázsamester Kvozdánovits hasonlókép-
 k- pen oda költözködtek. — Uj Gradiskánál táboroznak
 d- Károlyi, Toskána Károly és Práifz, egy batalljon a'
 á- Bródi Regimenttől és Czartoriszki vasafok. Minden-
 es- felől jönnek a' tábori kereskedők, sehol sem hallatik
 d- panasz az eleségnek fogyatkozásáról, és naponként
 n- hozattatik az eleség. A' hadi nép fris és jó kedvű;
 8- a' falusi népből is kevesen halnak immár, a' kik nagyobbá-
 ra meg-épülnek és serényen végzik munkájokat, — 16-
 án Jablanatzon egy Haram Bafa valamely köz Bosz-
 nyákkal versengeni kezdett, melly versengés között
 a' Haram Bafa, a' kit minden tiszték mint derék és
 al- harsnos embert fajnálnak, agyon lövettetett. A' Bosz-
 nyák ezen gonofságáért Uj Gradiskára fogságba vit-
 e- tetett; de ő sem tselekedetén sem fogságán meg-nem
 k- indult, és tsendesen viseli magát. Nehéz dolog ol-
 lyan emberekkel bajlodni, a' kik olly vad erköltsüek
 k- és semmi regulához nem szoktanak. — A' hadi Fő
 Tanátstól költ parantsolat szerént minden, a' mi
 az ellenségtől prédául el - vétetik, meg - betsültes-
 sék, a' többet ígérőnek el - adattafsék és a' pénz a'
 8- prédát nyerő legénység között fel osztattafsék.

A' Hadi Fő Tanátstól közre-botsáttatott tudósítás.

A' Fő Vezér, Laudon Báro Szluinból Máj. 37én,
 jelenti, hogy 22én közel 16ezerig való ellenség három
 oszlopokban, Unatz és Grahovo felé indult, hihető-
 képpen olly szándékkal, hogy a' három felől határos
 Likkai vég-vidékre rohanjon.

Ezen ellenséges seregből 23án egyik oszlop, mint
 egy 6000 emberbül, két ágyukkal, a' Felső Grahovoi
 Kameni, Nitskai és Boberai ör-állásunkat erőszakosan
 meg - támadták, és vitéz ellent-állás után, hátrálni
 kényszerítették, a' Török falut Unatzot fel-gyujtották,

azon a' tájékon mindent el - pufztítottak és egézf Trubarig bé - hatottak. A' meddig itten a' mieink erős hartzolással tartóztatták az ellenséget, az idő alatt azoknak a' vidékeknek lakosai, minden marháikkal a' Likkai Regimentnek környékére által-tákarodtak.

Azon közben, hogy ez itten történék, a' két ellenséges ofzlopok is az Otsigriai, és Babina Sztránai ör állóinkra olly erővel ütöttek, hogy ezeknek, féltvén a' seregektől való el - szakasztatást, Dobroszello felé kellett vonniok magokat; de itten olly helyes állásra kaptak, hogy az ellenségnek meg - állapodni kellett.

Ezen dolognak folytában mind a' két részről szüntelen tartott a' hartzolás, és fok ember el-ejtetett; de mekkora légyen mind a' mienk mind pedig a' Törököknek veszteségek, még - bizonyosan nem tudatik, mivel fok izben és külömbféle helyeken meg-ujtattott az ütközés. A' Fő Vezértül leg - ottan el-küldtetett Fő Vezér - Hadnagy Vallis 2 leg-fellyebb 300 emberig határozza-meg veszteségünket, de egyszersmind meg - jegyezi, hogy fokban az el-tébolyodottak közül vizsza - térnek seregekhez. Az el-esettek között vagon Tomlianovits Kapitány, Szekkendorf Zászlótartó: Szígenfeld Kapitány, Fillispovits Fel - Hadnaggyal és Radofzevits Zászló-tartóval együtt el-fogattott.

A' F. V. H. Vallis ditséri embereinknek vitézségeket, kiváltképpen pedig Kiszits Kapitányt, a' ki a' Borberai sántzban jeles vitézséggel védelmezte magát az ő alatta lévő néppel együtt.

Reggel 25én, 8 és 9 óra között, az ellenség megint mozgásban volt Purzina-Kullától, Szerb mellett, és 3 ofzlopokban meg-indult; a' gyalogság Csemernitza alatt az Unnának eredésénél, a' lovaság Zá-

revbrodon által, és a' gyalogokbul és lovasokbul öfz-
ve állott harmadik rész az Otsigriai hegyeken által
Dobrozello felé vette útját, a' hol a' mieinknek ál-
talellenekbe tábort vertek. Tsak hamar azután kö-
zel 1000 gyalog és lovas Törökök, a' mi táborunk-
nak helyheztesését meg-tekéntették, melly idő közben
a' szélső őrizeteink keményen puskáztak a' Törökökre.

Májusnak 16án költ tudósítás szerént egy Bafa fok
ezer emberekkel Livnóruul útnak indult mi felénk,
hogy a' hármás vég-vidék, *confinium*, és Grahovo kö-
zött le-telepedjen, és annakutánna Szermányenbe bé-
rohanjon, azon közben pedig a' Dobrozellonál tábo-
rozo Törökök magok részekről ugyan azt próbálják.
Ennek következéseit utóbb fogjuk meg-hallani.

Török Ország.

A' Török Császárnak, IV Akhmetnek halála e-
tt történt, hogy a' Tatárkán és Kaimakán az ő ma-
jos póltzáról le-téetett; melly dolog felől e' követ-
ezendőt jelentik a' Frantzia Ministernek Márt. gáról
költ tudósításai Konstantzinápolybul: — *Khalibaz-
Gheray*, a' kit a' Nagy Szultán a' hadnak utólso
fakadásánál a' Tatárok és Krimiának Khánjává tett,
ezen tífztségtől meg - fosztattatott, és helyébe *Bathi-
Gheray* a' híres *Krim-Gheraynak* fia lépett ezen mélt-
óságba. — A' Nagy Szultánnak *Kapidzsilár Kiahaj-
szia* (a' Kapidzsiaknak vagy komornyikoknak feje)
Márt. 7én, reggel a' Portához ment, hogy a' Kaima-
kánnak, *Mustafa* Basának, jelentse tífztségéből ki-hü-
sését. Az után mindgyárt Bahriyébe, a' Nagy Szul-
tánnak házába vezette, a' hol parantsolatot vett,
hogy további forsát el-várja. Az őtet követője vala
Kiahaja-Beg, (a' Nagy Vezérnek Hadnagya) *Had-
Salits Aga*, és annak helyébe tétéetett ő Felségé-
l a' táborban dolgozó *Mektubtsi* (a' Fő Kantzellári-

nak első Secretáriusa) a' ki szabadsággal Konstantinápolyban mulatott. „ — Márt. 21-én költ levélben jelentetik, hogy a' fényes Porta minden erejét neki fe-
 fuzti, hogy hathatósabban folytathassa a' hadat a' két Császári udvarok ellen, és az idén is akarja szorongatni az Oroszokat Kubánban. E végre egynehány Kapidzsi Basák a' Georgiai Hertzegekhez küldettettek, hogy reá-vegyék őket arra, hogy feregeikkel segítsék ezen dolognak véghez vitelét, és azoknak a' Hertzegeknek birodalmokkal határos Török tartományokat igazgató Basáknak meg-parantsoltatott, hogy annyi katonákat gyűjtsenek öfzve, a' mennyen kitél-
 nek belőlök, és Kubán felé vezessék azokat. A' Kapitány Basának és a' Nagy Vezérnek keményen meghagyattatott, hogy vizsgál-vegyék Oszakovat, 's egy-fzersmind jelentetett nékiek, hogy ez az egy eszköz, mellyel betsületeket és fejeket meg-menthetik. Min-
 gyárt az nap, a' mellyen uralkodó székibe ült a' III-dik Szelim, e következő magától szerzettetett, és tulajdon kezével iratott *Hattiserifet* [kéz-írást] küldötte a' Divánnak: — A' birodalomnak népei és job-
 bágjai vallyon nem szentelt kintsek é, mellyeket kezemre bízott az Isten, és vallyon nem első kötelef-
 ségem é, őket óltalmazni és védelmezni, és tsendes bátorságot és eleséget szerzeni? De hogyan lehet ezt el-érni, ha az igazságnak és illendőségnek virtusait nem követjük, és mikéntlehet ezen jóságos tselekedeteket művelni ha az igazságtalanságot és sanyargatás-
 kat el-nem háritjuk a' népnek vállairól? Mert a' roz tselekedetek soha sem férhetnek-meg a' jóságos tselekedetekkel, és hogyan lakhat ottan az igazság a' hol az igazságtalanság uralkodik. Az én Császári akaratom tehát, hogy minden iparkodással és szüntelen vigyázással azon legyetek, hogy az igazságtalanság ki-irtás-
 sék, és egyedül az igazság uralkodjon. — Ambár ditséretet érdemlenek ezek a' jelentések, mindazáltal, az utóbbi tudósítások szerént meg-nem szűn az ele-
 gnek szüksége és a' népnek nyomorusága, és a' had-
 s-nak folytatására még mindennap meg-tétetnek a' ké-
 születek.